

?Acaba İslam Nasyonalizm Taraftarı mıdır

<"xml encoding="UTF-8?">

Acaba İslam Nasyonalizm Taraftarı mıdır?

Ayetullah Cafer Subhani

Nasyonalizm'den maksat nedir? Acaba İslam bu siyasi ekolü savunmakta mıdır?

Cevap

Nasyonalizm veya milliyetçilik tohumu on altıncı asrın ikinci yarısında Avrupa'da ekilmiş olup son yüzyılda ortaya çıkmıştır. Bu felsefe on yedinci asırda gelişti ve on sekizinci asırda zirveye ulaştı. Ama yirminci asrın başlarında özellikle de birinci ve ikinci dünya savaşlarından sonra da Avrupa'da zayıflama sürecine girdi ve tatsız olaylara sebep olduğu için gerilemeye başladı.

Milliyetçilik her ne kadar Avrupa'da ve batılı ülkelerde gerileme sürecine girmişse de ama asya ülkelerinde özellikle de İslami ülkelerde henüz gücünü kaybetmemiştir. Elbette dünyanın siyasi düzeni ve asrın gerektirdiği şeyler ister istemez bu felsefeyi de sindirmiş ve birleşmiş milletler teşkilatı,

bu teşkilata bağlı kurumlar Güney Amerika Milletler Birliği Kuzey Atlantik Birliği ve benzeri bölgesel teşkilatların vücuda gelmesiyle birlikte milletler üstü bir birliğin oluşturulması gerektiği düşüncesi ortaya çıkmıştır ve bu da milliyetçiliğin gerilemeye başladığını göstermiştir. Velhasıl biz şuanda her iki düşüncayı de ele alacak ve İslam açısından bu görüşlerin zayıf ve güçlü noktalarını tespit etmeye çalışacağız.

Nasyonalizm bir milletin yüceliğine ve diğer milletlere oranla üstünlüğüne inanmaktır. Aynı zamanda bir milletin inanç ve değerlerinin diğer milletlerin inanç. Ve değerlerinden üstün olduğuna iman etmektir.

Enternasyonalizm ise dünyadaki milletler arasında tam bir iş birliğinin insanın hayır ve saadetine neden olacağına ve dünya genelinde barışı sağlayacağına inanmaktır. Bu ekolün taraftarları evrensel büyük bir devlet önermektedir. Öyle bir devlet ki yeryüzündeki bütün

milletleri kapsayacak ve aynı zamanda milletlerin özgürlüğü, iç bağımsızlığı veya şahsiyetine de hiçbir zarar vermeyecektir. Siyasi yazarlar bu anlamda bir nasyonalizmin son asrın ürünleri olduğuna inanmaktadırlar. Zira geçen asırlarda bugünkü anlamda bir nasyonalizm mevcut değildi.

Şüphesiz insani ideallere sahip olan insan sever bir bireyin bakış açısına göre Enternasyonalizm özel bir çekiciliğe sahiptir. Elbette ilahi bir ekole dayanmaksızın evrensel bir devlet kurabilmek mümkün değildir. Ve maddeci insanlar hiçbir zaman geri kalmış ve ilerlemiş toplumlar arasında bir birbirini sağlama hususunda başarılı olamayacaklardır. Sonuç olarak zorbalar zayıf milletler üzerinde egemenliğini sürdürecektir.

Bu konuda söylenenler insani duyguların harekete geçmesinin bir sonucudur. Ama bunu uygulamak hiç şüphesiz dini bir dayanak olmaksızın mümkün değildir. Milletlerin birliğini savunanlar iş başına geçtiklerinde bütün milletlerin maslahatını temin edeceklerine milliyetçiliğe yönelmektedirler.

Hepimizin de bildiği gibi bitkiler ile beslenen Hindular hiçbir canlıyı rahatsız etmeye yanaşmamaktadırlar. Hatta bu yüzden hayvanları avlamaktan ve kesmekten sakınmaktadırlar. Onlar etten istifade etme yerine sadece bitkilerden istifade etmektedirler.

Ama bu millet kendi menfaatlerini düşündüğünde Müslümanların kanını dökmekten çekinmemektedirler. Keşmir meselesi çözülmez bir hale gelmiş ve sürekli olarak Hint ve Müslüman millet arasında rahatsızlık sebebi olmuştur. Zira Hindular bu durumda milli ideallerini insani ideallerine tercih etmişlerdir. Dolayısıyla söylemek gerekir ki insan idealini ve insani topluma hizmet ülküsünü temin etmek, milletler göz önünde bulundurulmaksızın -yani ruh ve kalbini insanların aşkı ve sevgisiyle dolduran ilahi bir mektep olmaksızın- mümkün değildir.

Bu din, "insanlar hakkın karşısında eşittirler" veya, "insanlar bir tarağın dişleri gibi eşittir" demektedir.

Böylesi bir ekolün takipçileri bütün milliyetleri ve milletlerin şahsiyetini koruyarak tek bir devletin hakimiyeti altına alabilir. Ve bir milletin saadetini temin etmek yerine bütün insanların saadetini ihya edebilir. Nasyonalizm hak ve batıl karışımı bir bileşiktir. İçinde zayıf veya güçlü noktalar vardır. Sonuç olarak hem olumludur hem de yıkıcı.

Ama İslami ülkelerde yıkıcılık boyutu güçlölük boyutundan daha çoktur. Zira batı da bu felsefenin İslami ülkeler arasında hızla büyümesini istemektedir. Bu yüzden yıkıcılığı boyutu sebebiyle İslami birliği ortadan kaldırmak, Müslümanlar arasında tefrika salmak ve iki kardeş milleti birbirine rakip ve düşman kılmak istemektedir. Böylece Müslümanlar İslami kardeşlik ve dini birlik yerine çeşitli milletlere dayanmış olacaktır. Şimdi bu felsefenin hakikatini ortaya çıkarmak için bir kaç hususu hatırlatmaya çalışalım.

Siyasi yazarların nasyonalizm hakkında yaptığı yorumlarda şu hususlar göze çarpmaktadır:

1-İnsanın büyüdüğü iklime ilgi.

2-İçinde büyüdüğü millete ilgi

3-Kendi milletinin tarihi ve kültürel miraslarını koruma

4-Kendisine egemen olmaya ve bağımsızlığını elde etmeye meyletme

Bu tür kavramları nasyonalizm ile ilgili kabul etmek mümkün değildir. Zira bu tür ilgiler insanda fitridir. İnsan bir iklimde veya toplum içinde büyüdüğü zaman onlara ilgi duyması veya tarihi veya kültürel etkilerine bağlanması doğal bir şeydir. Her birey bu konuyu kendi içinde hissetmektedir. Nitekim kölelik zincirlerini kırmak ve bağımsızlığını elde etmek düşüncesi de fitrî bir şeydir. Bu olumlu noktaları nasyonalizmin hesabına yazmak doğru değildir. Zira bu ekolu yok sayarak da söz konusu olumlu noktaları elde etmek mümkündür.

Yüce İslam peygamberi (s.a.a) Mekke'den Medine'ye hicretinde yolun ortasında doğduğu yer Mekke'yi hatırladı ve içinde oraya dönme arzusu uyandı. Bunun üzerine vahiy nazil oldu ve ona şu vadeyi verdi: "Hiç şüphesiz, sana Kur'an'ı farz kılan, seni dönülecek yere elbette döndürecektir. De ki: "Rabbim, hidayetle geleni de açıkça bir sapıklık içinde olanı da daha iyi bilmektedir."

Bu ilahi vade hicri yedinci yılda gerçekleşmiş oldu.

Hicri sekizinci yılda Mekke fethedilince Allah Resulü (s.a.a) doğduğu yere geri döndü ve ona karşı duyduğu sevgi ve ilgiyi şöyle dile getirdi: "Ey Mekke şehri! Ben seni seviyorum, eğer bizi senden çıkmaya zorlamasalardı asla seni terk etmezdim."

Nasyonalizmin özelliklerinden biri de insanın köklerinden sayılan atalara ve kavimlere mensubiyettir.

Örneğin insanın, "Ben falan kabiledenim" demesi veya kendini özel bir ırka mensup kabul

etmesidir. Böyle bir şey İslam'da yasak değildir. Ama burada övünmemek şartı söz konusudur. Bu iş sadece insanın kimliğini tayin etmek ve tanıtmak içindir. Kur'an bu hakikati aşağıda şöyle beyan etmektedir: "Ey insanlar! Gerçekten, biz sizi bir erkek ve bir diğiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi boylar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Hiç şüphesiz, Allah katında sizin en yüce olanınız, takvaca en ileride olanınızdır. Hiç şüphesiz yok Allah, bilendir, haberdar olandır."

Yani bir kabileye mensup olmak bir bireyin diğerlerinden ayırt edilip tanınma vesilesi olmalıdır; övünç kaynağı değil. Dolayısıyla çürümüş kemiklere mensubiyetin hiç bir övülecek yanı yoktur.

Övünülmesi gereken asıl özellik takva ve Allah korkusudur. İnsan bu sıfatı elde etmeye çalışmalı ve kendisini bu güzel nitelikle süslemelidir.

Nasyonalizmin yıkıcılığı

Nasyonalizmin olumlu boyutları bu açıkladığımız şeylerden ibadettir. Ama dikkat etmek gerekir ki bu siyasi ekolün İslam ülkelerinde veya Asya ve Avrupa ülkelerinde söz konusu edilmesinin hedefi onun yıkıcı boyutlarıdır. Şimdi bu yıkıcı boyutlarına kısaca bir işaret etmeye çalışalım:

1-İslami birliği yok etmek

İslam açısından dil, ırk ve kan ve toprak gibi bir milletin vücuda gelmesine neden olan etkenlerden, sadece fikri birlik ve dini inançlar faktörü tek bir millet vücuda getirebilir ve onları kar ve zara hususunda ortak kılabilir. İslam dil, ırk, kan, su ve toprak açısından farklı olan kavimlere ümmet adını koyarak şöyle demektedir: "Şüphesiz sizin bu ümmetiniz tek bir ümmettir. Ben de sizin Rabbinizim, öyleyse bana ibadet ediniz."

Hakeza şöyle buyurmaktadır: "İşte sizin ümmetiniz bir tek olan ümmettir ve ben de sizin Rabbinizim; öyleyse benden korkup sakının."

Hakeza İslam bütün inananları kardeş saymış ve şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz müminler ancak kardeşlerdir."

Bir gün Salman-i Farisi Peygamberin mescidinde oturmuş idi. Peygamberin dostlarından bir grup da orada hazır bulunmaktaydı. İnsanların soy ve aslından smz ediliyordu.

Herkes kendi aslı ve nesebi hakkında bir şey söylüyordu. Sıra Selman'a gelince ona, "Sen de kendi aslını ve soyunu söyle," dediklerinde Selam şöyle dedi: "Ben :Allah'ın kulunun oğlu Selmanım. Ben daha önce yolumu kaybetmişken aziz ve celil olan Allah Muhammed (s.a.a)

vesilesiyle beni hidayete eriştirdi. Ben yoksul iken Allah Muhammed (s.a.a) vesilesiyle beni zengin kıldı. Ben köle iken Allah Muhammed (S.a.a) vesilesiyle beni özgürlüğe kavuşturdu. İşte benim soyum ve aslım budur."

Bu arada Allah Resulü (s.a.a) mescide geldi. Selman olayı Peygambere bildirdi. Resul-I Ekrem (s.a.) Kureyř'ten olan o topluluğa yönelerek şöyle buyurdu: "Ey Kureyř topluluğu! İnsanın hasebi dinidir, arkadaşı güzel ahlakıdır ve aslı ise aklıdır."

İslam tarihinde ise şöyle yer almıştır: "Uhud savaşında Müslümanlar arasında İranlı bir köle bulunuyordu. Bu genç müslüman düşmanlardan birine bir darbe indirdi ve gurur içinde şöyle dedi: " Ben İranlı bir gencim al sana bu darbeyi!" Allah Resulü (s.a.a) başkalarının bağnazlığını harekete geçirebilecek bu söze karşı şöyle buyurdu: "Neden ben ensardan bir gencim demedin."

İşte bu, İslamın görüşü ve yüce İslam peygamberinin metodudur. Oysa nasyonalizm inanç birliğı yerine diğerk faktörlerden istifade etmek istemektedir. Bu birliğı kesret haline dönüştürmeye çabalamaktadır. Arap Acem, Türk Fars ve diğerk İslami kavim ve taifeleri çeşitli ırk ve dilleriyle birlikte ihtilafa ve ikiliğed dönüştürmeye uğraşmaktadır. Nifak ve ayrılık tohumlarını ekerek tek bir ümmet arasında düşmanlık ve rekabet ruhunu diriltmektedir. Böylece İslamın büyük gücünü yok ederek bu milletler üzerinde süper güçlerin egemenliğini kolaylaştırmaktadır. Tarih boyunca milletlerin kazandıkları tarihi ve kültürel miraslarla övünmek, övünç kaynağı kabul edilse dahi kınanacak bir şey değıldir.

Ama bu mesele bizim ve benzeri ülkelerde başka bir şekilde söz konusu edilmektedir. Adeta bizim dünya Müslümanlarıyla irtibatımızı kesmeye çalışmaktadırlar. Sadece bununla yetinmemekte milletimizin on dört asırdır İslam tarihinden elde ettiğı övünç kaynaklarını yok etmeye ve nasyonalizm adına bütün fıkri, ilmi ve kültürel övünç kaynaklarımızı silmeye çalışmaktadırlar. Bu durumda biz sadece Kuroř ve Daryuř döneminin övünç kaynaklarıyla baş başa kalmış olacağız.

Oysa Müslüman halkları on dört asırlık İslami kültür ve ilmi eserlerden mahrum kılmak her ikisinin de yok olmasından başka bir ürün vermeyecektir. Birinci dünya savaşından sonra Amerika cumhur başkanı Wilson dünyada barışı sağlamak adına on dört maddelik bir bildiri yayınladı ki bu maddelerden biri de milli bağımsızlık ilkesiydi. Sonuç olarak böylece Osmanlı hilafetini parçaladılar ve sonuçta küçük ve zahirde bağımsız olan küçücük ülkeler haline

getirdiler. Bunun sonucunda da milletler sefaletе sürüklendi, kukla devletler vücuda geldi ve İsrail gibi haram bir nutfe İslami topraklara atılmış oldu.

2-İsyân ruhunu Geliştirme

Nasyonalizmde isyan ve tuğyan ruhu tümüyle gelişmekte ve güçlü devletler dış ülkelerde yaşayan aynı ırk ve dilden grupların topraklarını kendi topraklarına eklemektedirler. Hatta bununla da yetinmemekte, aksine kendilerine tabi olan azınlıkları da kendi bünyelerinde yok etmeye çalışmaktadırlar. Avrupa'da nasyonalizm toprakları geliştirme, ülkeleri fethetme ve azınlıklara müsamaha göstermeme vesilesi olmaktadır. Bu vesileyle ırkçı efsaneleri ve gelenekleri ihya etmekte ve tahripten başka bir ürün vermemektedir. Sonuç olarak da Nazizm ve Faşizm gibi diktatör rejimlerin ortaya çıkmasına ve saldırganlığına neden olmaktadır.

Özetle nasyonalizmin olumlu ve olumsuz boyutları vardır. İnsani ve olumlu boyutlarını almak ve olumsuz ve insan karşıtı boyutlarıyla savaşmak gerekir. Genellikle nasyonalizme çağrı, nasyonalizmin olumlu boyutlarına dikkat ile başlamakta ama sonuçta olumsuz ve katı .boyutlarına ulaşmaktadır